

ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Τρισέλιδες εργασίες που παρουσιάστηκαν κατά το
19^ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

EXERCISE FOR PEOPLE WITH DISABILITIES
Short papers presented during the
19th International Congress of Physical Education and Sport

Επιμέλεια Ύλης & Υπεύθυνη Επιστημονικών Εργασιών:

Τσίτσικαρη Ε.

Manuscripts & Content Administration:

E. Tsitskari

Υπεύθυνος Ανάρτησης Εργασιών & Διαχείρισης του Ιστοχώρου

Βερναδάκης Ν.

Webmaster:

N. Vernadakis

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 19ου ΔΣΦΑ
PROCEEDINGS 19th ICPEPES

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ – CONTENTS

ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ – EXERCISE FOR PEOPLE WITH DISABILITIES

1.

Ιγνατίδου Σ., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Σμήλιος Η.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

S. Ignatidou, S. Batsiou, H. Douda, I. Smilios

THE EFFECTS OF DIFFERENT EXERCISE PROGRAMS IN STEREOTYPICAL BEHAVIOR IN PEOPLE WITH AUTISM

2.

Καραολής Ι., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Αντωνίου Π.

ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

I. Karaolis, S. Batsiou, E. Douda, P. Antoniou

COMMON SCHOOLING OF STUDENTS WITH AND WITHOUT MOBILE DISABILITY IN THE COURSE OF PHYSICAL EDUCATION: ATTITUDES AND INTENTIONS OF PHYSICAL EDUCATION INSTRUCTORS IN PUBLIC SCHOOLS IN CYPRUS

3.

Ιωαννίδου Δ., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Κουρτέσης Θ.

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ

D. Ioannidou, S. Batsiou, H. Douda, T. Kourtessis

THE SELF – PERCEPTION LEVEL OF CHILDREN WITH MOBILE DISABILITY AND WHAT MOTIVATES THEM TO EXERCISE

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Ιγνατίδου Σ., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Σμήλιος Η.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, 69100 Κομοτηνή.

Περίληψη

Ο αυτισμός είναι μια αναπτυξιακή διαταραχή με δυσκολίες που αφορούν την κοινωνική επαφή, την επικοινωνία και την επιθετικότητα, οι οποίες καθιστούν προβληματική τη συμμετοχή στα ακαδημαϊκά μαθήματα. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μελετήσει την επίδραση διαφορετικών μορφών άσκησης στη συμπεριφορά ατόμου με αυτισμό κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, τα οποία έπονταν της φυσικής αγωγής. Το δείγμα αποτελούνταν από ένα αγόρι 16 ετών από το σύλλογο «Μέριμνα Ζωής» Θεσσαλονίκης. Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε βιντεοκάμερα τύπου Samsung SMX-C10GP/EDC. Η βιντεοσκοπήση έγινε κατά τη διάρκεια της περιόδου παρέμβασης. Καταγράφηκε ο χρόνος προσκόλλησης σε άψυχα αντικείμενα, παλίνδρομη κίνησης και υπερκινητικότητας, η επιθετική συμπεριφορά και οι αυτοτραυματισμοί. Η παρέμβαση περιελάμβανε συνδυασμό δραστηριοτήτων σε στατικό ποδήλατο μέτριας και υψηλής έντασης, βάδιση σε δοκό ισορροπίας, τραμπολίνο και σουτ (καλαθοσφαίριση). Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι οι συμπεριφορές που εξαλείφθηκαν ήταν η παλίνδρομη κίνηση και η υπερκινητικότητα, ενώ αυξήθηκε η προσκόλληση και η επιθετική συμπεριφορά. Στην ενότητα 1 (ποδήλατο υψηλής έντασης, τραμπολίνο, σουτ και βάδιση σε δοκό) η συχνότητα της παλίνδρομης κίνησης καταλάμβανε το 12% της συνολικής συμπεριφοράς μετά την εφαρμογή της συγκεκριμένης ενότητας, ενώ στην ενότητα 2 (ποδήλατο μέτριας έντασης, τραμπολίνο, σουτ και βάδιση σε δοκό) το 31%. Στην ενότητα 3 (ποδήλατο υψηλής έντασης, μέτριας έντασης και βάδιση σε δοκό) το 21%, ενώ στην 4 (ποδήλατο υψηλής έντασης, μέτριας έντασης και τραμπολίνο) το 25% και στην 5 (ποδήλατο υψηλής έντασης, μέτριας έντασης και σουτ) το 11%. Στην προσκόλληση, στις ενότητες 1 και 5 παρατηρήθηκαν ποσοστά της τάξεως του 26%, στην 2 του 24%, στην 3 του 17% και στην 4 του 7%. Η υπερκινητικότητα στην ενότητα 1 καταλάμβανε το 21%, στην 2 το 22%, στην 3 το 23%, στην 4 το 16% και στην 5 το 18%. Η επιθετική συμπεριφορά στην ενότητα 1 καταλάμβανε το 9%, στη 2 το 8%, στην 3 το 45%, στην 4 και 5 το 19%. Το συμπέρασμα της παρούσας έρευνας, θεωρώντας ότι οι συμπεριφορές που δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα στη λειτουργία της ομάδας είναι η επιθετικότητα και η υπερκινητικότητα, ήταν ότι τα προγράμματα που ενδείκνυνται είναι αυτά που περιέχουν ποικίλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες μεγάλης και μέτριας έντασης. Η παρούσα μελέτη μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο οδηγό τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους γονείς, για την παρακίνηση των παιδιών τους να εμπλακούν σε αθλητικές δραστηριότητες, με απώτερο σκοπό τη διαχείριση των ανεπιθύμητων συμπεριφορών τους.

Λέξεις-κλειδιά: στερεοτυπική συμπεριφορά, αυτισμός, άσκηση.

Ιγνατίδου Σταυρούλα

Διεύθυνση: Ζαφειράκη Ολυμπίου 4, Ωραιόκαστρο Θεσσαλονίκης, Τ.Κ. 57013

Τηλ.: 2310 274331, 694 78 20 531

E-mail: stavroulai@yahoo.gr & signatid@phyed.duth.gr

THE EFFECTS OF DIFFERENT EXERCISE PROGRAMS IN STEREOTYPICAL BEHAVIOR IN PEOPLE WITH AUTISM

S. Ignatidou, S. Batsiou, H. Douda, I. Smilios

Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science, 69100 Komotini.

Abstract

Autism is a developmental disorder with difficulties in social interaction, communication and aggression, which makes it difficult to participate in academic courses. The purpose of this research was to study the effect of different types of exercise behavior in people with autism during the course, which is follow physical education lesson. The sample consisted of a boy 16 years old of the club "Life Care" of Thessaloniki. For the purpose of investigation, it was used camcorder Samsung SMX-C10GP/EDC. The filming took place during the intervention period. It was recording the attachment to inanimate objects, recurrent movement and hyperactivity, aggressive behavior and self-inflicted. The intervention included a combination of activities on a stationary bike moderate and high intensity, walking a balance beam, trampoline and shooting (basketball). The results showed that retrograde movement and hyperactivity was eliminated, and increased attachment and aggressive behavior. In section 1 (high-intensity cycling, trampoline, shooting and walking in the beam) the frequency of recurrent movement occupied 12% of the overall behavior after the application of this section and section 2 (moderate intensity cycling, trampoline, shooting and walking in beam) to 31%. In section 3 (high & moderate intensity cycling and walking a beam) to 21%, while 4 (high & moderate intensity cycling and trampoline) 25% and 5 (high & moderate intensity cycling and shoot), 11 %. In the attachment, in sections 1 and 5 observed rates of 26% in 2 of 24% to 17% 3 and 4 to 7%. The hyperactivity in section 1 occupied 21%, 2 to 22% in 3 23% to 16% 4 and 5 to 18%. The aggression in the occupied section 1 9%, 2 in 8% to 45% 3, 4 and 5 to 19%. The conclusion of this investigation, believing that the conduct posed particular problems in the functioning of the team is aggressiveness and hyperactivity, was that the programs that are suitable are those who contain a large variety of recreational activities and moderate intensity. This study can be a useful guidance for teachers and for parents to motivate their children to engage in sports, with the ultimate aim of managing unwanted behaviors.

Key-words: stereotypical behavior, autism, exercise.

Ignatidou Stavroula

Address: Zafeiraki Olumpiou 4, Oraiokastros Thessaloniki, 57013

Telephone number: 0030 2310 274331, 0030 694 78 20 531

E-mail: stavroulai@yahoo.gr & signatid@phyed.duth.gr

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΑΤΟΜΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Εισαγωγή

Ο αυτισμός είναι μια αναπτυξιακή διαταραχή με δυσκολίες που αφορούν την κοινωνική επαφή, την επικοινωνία και την επιθετικότητα, οι οποίες καθιστούν προβληματική τη συμμετοχή στα ακαδημαϊκά μαθήματα (Slavic & Prug, 2007). Ερευνητές μελέτησαν τη συμβολή τις άσκησης στη μείωση ακατάλληλων μορφών συμπεριφοράς, που παρεμποδίζουν τη γόνιμη και παραγωγική εκπαίδευση των ατόμων με αυτισμό σε ακαδημαϊκές δεξιότητες (Παπατσιακμάκη, 2004). Αποδείχθηκε ότι η φυσική δραστηριότητα μειώνει τις «ακατάλληλες» συμπεριφορές και ωφελεί την ακαδημαϊκή απόδοση, την υγεία και τις κατάλληλες συμπεριφορές (Knolan & Rawlins, 2009). Από τη μελέτη της βιβλιογραφίας προέκυψε ότι ο αριθμός των ερευνών οι οποίες σχετίζονται με την επίδραση διαφορετικών μορφών άσκησης στα άτομα αυτά είναι ιδιαίτερα περιορισμένος. Στις περισσότερες από αυτές διερευνήθηκε η επίδραση των αερόβιων δραστηριοτήτων της βάρδιας και του τρεξίματος. Κάθε επιπλέον ερευνητική προσπάθεια για τη διερεύνηση της επίδρασης διαφορετικών μορφών άσκησης είναι σημαντική για την περαιτέρω πληροφόρηση των

υπευθύνων και την αύξηση του αριθμού των δραστηριοτήτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην εκπαίδευση των ατόμων αυτών.

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μελετήσει την επίδραση διαφορετικών μορφών άσκησης στη συμπεριφορά ενός ατόμου με αυτισμό (case study) κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του, τα οποία έπονταν του μαθήματος της φυσικής αγωγής.

Μεθοδολογία

Εξεταζόμενοι

Στην έρευνα συμμετείχε ένα αγόρι με αυτισμό, ηλικίας 16 ετών, το οποίο παρακολουθούσε διάφορες δραστηριότητες στο σύλλογο «Μέριμνα ζωής» του Δήμου Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης και είχε μέτριο έως καλό λειτουργικό επίπεδο.

Μέσα συλλογής των δεδομένων

Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε βιντεοκάμερα τύπου SMX-C10GP/EDC και στη συνέχεια έγινε βιντεοανάλυση με τη χρήση υπολογιστή. Η συχνότητα των συμπεριφορών που καταγράφηκαν είναι: η προσκόλληση σε άψυχα αντικείμενα (χρόνος), η παλίνδρομη κίνηση του σώματος (μορφή και αριθμός), η υπερκινητικότητα (μορφή και αριθμός), η επιθετική συμπεριφορά (μορφή και αριθμός) και οι αυτοτραυματισμοί (μορφή και αριθμός).

Διαδικασία συλλογής των δεδομένων

Πριν την έναρξη, τρεις εβδομάδες μετά τη λήξη των προγραμμάτων παρέμβασης και αμέσως μετά από την εφαρμογή αυτών, κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων που τα ακολουθούσαν, πραγματοποιήθηκε βιντεοσκόπηση. Οι δραστηριότητες αυτές ήταν τα εικαστικά, η γυμναστική, η κεραμική και το θεατρικό παιχνίδι. Η παρέμβαση ήταν πέντε διαφορετικοί συνδυασμοί δραστηριοτήτων σε στατικό ποδήλατο μέτριας και υψηλής έντασης, βάδιση σε δοκό ισορροπίας, τραμπολίνο και σουτ καλαθοσφαίρισης. Συγκεκριμένα: Α: έντονη αερόβια, οπτικοκινητικό συντονισμό, ισορροπία, Β: μέτρια αερόβια, οπτικοκινητικό συντονισμό, ισορροπία, Γ: αερόβια (έντονη, μέτρια), ισορροπία, Δ: αερόβια (έντονη, μέτρια), Ε: αερόβια (έντονη, μέτρια), οπτικοκινητικό συντονισμό.

Στατιστική ανάλυση

Υπολογισμός επί τοις %, του χρόνου και των επαναλήψεων των συμπεριφορών στις τρεις συνεδρίες του κάθε παρεμβατικού προγράμματος.

Αποτελέσματα

Δεν παρατηρήθηκαν συμπεριφορές αυτοτραυματισμού σε καμία από τις καταγραφές. Η αρχική, πριν ξεκινήσει η παρέμβαση και η τελική μέτρηση, τρεις εβδομάδες μετά τη λήξη της, πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του μαθήματος της γυμναστικής (Πίνακας 1). Στη διάρκεια του μαθήματος της γυμναστικής παρατηρήθηκαν οι λιγότερες μορφές ακατάλληλων συμπεριφορών. Κατά τη διάρκεια της παρέμβασης οι συμπεριφορές που παρατηρήθηκαν φαίνεται να εξαρτώνται τόσο από το περιεχόμενο του προγράμματος παρέμβασης όσο και από τη δραστηριότητα που ακολουθούσε. Από την άθροιση του αριθμού των συμπεριφορών και του χρόνου μετά από κάθε μορφή παρέμβασης, διαπιστώθηκε ότι στην ενότητα Α η συχνότητα της παλίνδρομης κίνησης καταλάμβανε το 12% της συνολικής συμπεριφοράς μετά την εφαρμογή της συγκεκριμένης ενότητας, ενώ στην ενότητα Β το 31%, στη Γ το 21%, ενώ στη Δ το 25% και στην Ε το 11%. Στην προσκόλληση, στις ενότητες Α και Ε παρατηρήθηκαν ποσοστά της τάξεως του 26%, στη Β του 24%, στη Γ του 17% και στη Δ του 7%. Η υπερκινητικότητα στην ενότητα Α καταλάμβανε το 21%, στη Β το 22%, στη Γ το 23%, στη Δ το 16% και στην Ε το 18%. Η επιθετική συμπεριφορά στην ενότητα Α καταλάμβανε το 9%, στη Β το 8%, στη Γ το 45%, στη Δ και Ε το 19% (Πίνακας 1).

Συζήτηση-Συμπεράσματα

Θεωρώντας ότι οι συμπεριφορές που δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα στη λειτουργία της ομάδας είναι η επιθετικότητα και η υπερκινητικότητα, το συμπέρασμα από την παρούσα έρευνα ήταν ότι τα προγράμματα που ενδείκνυνται είναι αυτά που περιέχουν ποικίλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες και αερόβιες δραστηριότητες, μεγάλης και μέτριας έντασης. Η

παρούσα μελέτη μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο οδηγό τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους γονείς, για την παρακίνηση των παιδιών τους να εμπλακούν σε αθλητικές δραστηριότητες, με απώτερο σκοπό τη διαχείριση των ανεπιθύμητων συμπεριφορών τους. Ωστόσο για να επιβεβαιωθεί η αξιοπιστία των παραπάνω συμπερασμάτων θα πρέπει αφενός να αυξηθεί ο αριθμός των ερευνητών που ασχολούνται με το θέμα, και αφετέρου ο αριθμός των ατόμων του δείγματος να είναι μεγαλύτερος, να ανήκουν σε διάφορες μορφές αυτισμού και να χρησιμοποιηθούν άλλες δραστηριότητες (κολύμβηση, ιππασία, χορός κλπ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Δεδομένα των μετρήσεων

Μετρήσεις	Προσκόλληση αντικείμενο	Παλίνδρομη κίνηση	Υπερκινητικότητα	Επιθετικότητα	Δραστηριότητα	
Αρχική	21'	117 φορές	79 φορές	7 φορές	Γυμναστική	
Α	1η	30'	203 φορές	89 φορές	0	Κεραμική
	2η	30'	180 φορές	164 φορές	12 φορές	Κεραμική
	3η	30'	24 φορές	33 φορές	7 φορές	Εικαστικά
% συνολικής συμπεριφοράς	26%	12%	21%	9%		
Β	1η	30'	268 φορές	156 φορές	0	Κεραμική
	2η	30'	404 φορές	105 φορές	18 φορές	Κεραμική
	3η	27'	377 φορές	48 φορές	0	Κεραμική
% συνολικής συμπεριφοράς	24%	31%	22%	8%		
Γ	1η	30'	435 φορές	154 φορές	20 φορές	Θεατρικό παιχνίδι
	2η	30'	46 φορές	124 φορές	53 φορές	Θεατρικό παιχνίδι
	3η	20'	237 φορές	42 φορές	25 φορές	Κεραμική
% συνολικής συμπεριφοράς	17%	21%	23%	45%		
Δ	1η	25'	395 φορές	103 φορές	17 φορές	Κεραμική
	2η	30'	463 φορές	100 φορές	24 φορές	Κεραμική
	3η	8'	4 φορές	18 φορές	0	Κεραμική
% συνολικής συμπεριφοράς	7%	25%	16%	19%		
Ε	1η	30'	228 φορές	113 φορές	13 φορές	Εικαστικά
	2η	30'	29 φορές	99 φορές	22 φορές	Κεραμική
	3η	30'	117 φορές	31 φορές	8 φορές	Εικαστικά
% συνολικής συμπεριφοράς	26%	11%	18%	19%		
Τελική	28'	0	1 φορά	14 φορές	Γυμναστική	

Βιβλιογραφία

- KNOLAN C. & RAWLINS B.S. (2009). Physical activity, distressed behaviour and time on task in a child with autism. BS University of Pittsburgh, *Master of Science Health, Physical, Recreation and Education*, etd-04282009-155701.
- ΠΑΠΑΤΣΙΑΚΜΑΚΗ Γ.Θ. (2004). Αυτισμός και άσκηση, [www.specialeducation.gr](http://www.specialeducation.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=324), <http://www.specialeducation.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=324>.
- SLAVIC S. & PRUG O. (2007). Understanding and treating autistic behaviors. *US Pharm*, 32 (11): 34-43.

ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Καραολής Ι., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Αντωνίου Π.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, 69100 Κομοτηνή

Περίληψη

Σύμφωνα με τον Ajzen (1988) για να εκδηλωθεί μια συμπεριφορά πρέπει να υπάρχει κάποιος λόγος. Αυτό που προηγείται κάθε συμπεριφοράς είναι η «πρόθεση» του ατόμου να προβεί σε μια ενέργεια. Όσο πιο δυνατή είναι αυτή η πρόθεση τόσο πιο πιθανό είναι να προσπαθήσει να συμπεριφερθεί ανάλογα. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να καταγράψει τις στάσεις και προθέσεις των καθηγητών Φυσικής Αγωγής ως προς το ενδεχόμενο να διδάξουν το μάθημα της Φυσικής Αγωγής σε τμήματα όπου φοιτούν μαθητές με και χωρίς κινητική αναπηρία στα δημόσια σχολεία της Κύπρου. Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο βασισμένο στο θεωρητικό μοντέλο στάσεων του Ajzen (1988), τροποποιημένο και προσαρμοσμένο από το Θεοδωράκη (1994). Το ερωτηματολόγιο αυτό περιελάμβανε 7 μεταβλητές: 1)Στάση (n=5), Πρόθεση (n=3), Αυτοταυτότητα (n=4), Δύναμη Στάσεων, (n=8), Κοινωνικά πρότυπα (n= 2), Πληροφόρηση (n= 4) και Γνώση (n= 4) . Στην έρευνα συμμετείχαν 107 καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Από την επεξεργασία των δεδομένων προέκυψε ότι η βαθμολογία σε όλες τις παραμέτρους κυμάνθηκε κάτω από τα επίπεδα του μέσου όρου (3.5). Η μεγαλύτερη βαθμολογία σημειώθηκε στην παράμετρο της γνώσης (4.44 ± 1.69). Από την ανάλυση t-test ανεξάρτητα δείγματα μεταξύ ανδρών και γυναικών σημειώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά σε όλες τις παραμέτρους ($p<.05$) εκτός από της στάσης. Οι γυναίκες είχαν μικρότερη (θετικότερη) βαθμολογία σε όλες τις παραμέτρους . Από την ανάλυση one-way-ANOVA μεταξύ των ατόμων του δείγματος ως προς τα χρόνια προϋπηρεσίας προέκυψε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p< .05$) μόνο για την παράμετρο της πληροφόρησης ($F_{3,102}=3.804, p=0.012$). Η μοναδική σημαντική διαφορά (test Scheffe), βρέθηκε μεταξύ των μέσων όρων της πληροφόρησης που είχαν τα άτομα με προϋπηρεσία 11-20 και 31-36 χρόνων. Περισσότερες γνώσεις είχαν αυτοί με χρόνια προϋπηρεσίες από 11 έως 20, όπως και πληροφόρηση. Είχαν ακόμη θετικότερη βαθμολογία στα κοινωνικά πρότυπα, δύναμη στάσεων και αυτοταυτότητα. Οι νεότεροι είχαν θετικότερη στάση και πρόθεση. Συμπερασματικά οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής που εργάζονται στα δημόσια σχολεία της Κύπρου δεν έχουν πολύ θετική στάση και πρόθεση να διδάξουν το μάθημα της Φυσικής Αγωγής σε τμήματα όπου φοιτούν μαθητές με και χωρίς κινητική αναπηρία, αν και οι γνώσεις που έχουν για θέματα που αφορούν την αναπηρία είναι ικανοποιητικές. Απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση για να εντοπιστούν τα προβλήματα που επηρεάζουν τους δασκάλους φυσικής αγωγής ώστε να είναι αρνητικοί στην προοπτική να διδάξουν σε τμήματα όπου φοιτούν παιδιά με και χωρίς κινητικά προβλήματα.

Λέξεις-κλειδιά: στάση, πρόθεση, κινητική αναπηρία

Καραολής Ιωάννης

Διεύθυνση: Ψαρών 12, Πάφος – Κύπρος, Τ.Κ 8021

Τηλ: 0035799879776

e-mail: yiannis85@hotmail.com

COMMON SCHOOLING OF STUDENTS WITH AND WITHOUT MOBILE DISABILITY IN THE COURSE OF PHYSICAL EDUCATION: ATTITUDES AND INTENTIONS OF PHYSICAL EDUCATION INSTRUCTORS IN PUBLIC SCHOOLS IN CYPRUS

I. Karaolis, S. Batsiou, E. Douda, P. Antoniou

Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science, 69100 Komotini

Abstract

According to Ajzen (1988), for a certain behavior to manifest itself, there must be a reason. What precedes every behavior is a person's intention to go ahead with an action. The stronger the intention is, the more likely it is that the person will try and act on it accordingly. The purpose of the present study is to record the attitudes and intentions of P.E. instructors regarding the possibility of them teaching P.E classes to groups of students both with and without kinetic infirmity, within the Cypriot school system. A questionnaire was the means of data collection for this research, based on Ajzen's (1988) theoretical model of attitudes, modified and adjusted by Theodorakis (1994). The questionnaire included 7 variables: Attitudes (n=5), Intentions (n=3), Self Identity (n=4), Attitudes Strength (n=8), Subjective norms (n=2), Information (n=4), Knowledge (n=4). In this research 107 P.E instructors participated. Data processing showed that results of all parameters fluctuated below the average (3.5). The highest score was noted in the 'Knowledge' parameter (4,44 ±1,69). T-test analysis of independent samples of men and women showed significant differences, in regards to all parameters of the questionnaire (p<.05) except that of 'Attitudes'. Women achieved a lower score (more positive) in all parameters. One-way-anova analysis of the sample, in regards to the years of prior service, showed a significant statistical difference (p<.05) in the 'Information' parameter (F3, 102=3.804, p=0.012). The only significant difference (Scheffe test) observed is between the averages of 'Information' of the participants with 11-20 and 31-36 years of prior service. The group with the most knowledge and information were P.E instructors with 11-20 years of prior service. Also, they scored positively in 'Subjective norms', 'Attitudes strength' and 'Self identity'. Younger participants had more positive attitudes and intentions. To conclude, P.E instructors employed in Cyprus' public schools do not have very positive attitudes towards teaching groups consisting of students both with and without kinetic infirmity, even though their knowledge on the subject is considered satisfactory. Further research on the subject is required, in order to identify the reasons that affect P.E instructors' intentions and cause their negative attitude towards teaching groups consisting of students both with and without kinetic infirmity.

Key words: Attitude, Intention, Kinetic Infirmit

Ioannis Karaolis

Address:12 Psaron street, Paphos – Cyprus, 8021

Telephone number: 0035799879776

e-mail: yiannis85@hotmail.com

ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Εισαγωγή

Το σχολείο θεωρείται ο καταλληλότερος χώρος όχι μόνο για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων αλλά και για την κοινωνικοποίηση των παιδιών (Buswell & Shaffner, 1990). Τα γενικά σχολεία που λειτουργούν με τον προσανατολισμό της συνεκπαίδευσης μαθητών με και χωρίς αναπηρία συνιστούν τον καλλίτερο τρόπο καταπολέμησης των διακρίσεων (Παγκόσμιο Συνέδριο της Ειδικής Αγωγής-Salamanca,1994). Πολλοί είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν το επίπεδο επιτυχίας της συνεκπαίδευσης. Μεταξύ αυτών είναι οι ανάγκες των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ) και αναπηρία, οι γονείς των παιδιών με και χωρίς ΕΕΑ και αναπηρία, η υλικοτεχνική υποδομή και άλλοι. Ιδιαίτερα σημαντικός για την επιτυχία ή αποτυχία της συνεκπαίδευσης των παιδιών με και χωρίς ΕΕΑ και αναπηρία έχει αποδειχτεί ο ρόλος της στάσης του δασκάλου, γιατί αυτοί μπορούν να επηρεάσουν τα παιδιά της τάξης τους, τους συναδέλφους τους, τους γονείς (Pumfrey 2000). Έρευνες έδειξαν ότι οι δάσκαλοι έχουν γενικά μια θετική στάση

στο να διδάξουν σε τμήμα με μαθητές με και χωρίς αναπηρία (Smith & Smith, 2000). Οι δάσκαλοι αυτοί πιστεύουν στη φιλοσοφία της συνεκπαίδευσης γιατί έχει θετικό αποτέλεσμα τόσο στους μαθητές με αναπηρία όσο και στους μαθητές χωρίς αναπηρία (Lieberman et al., 2000). Η φυσική αγωγή, είναι από τα αντικείμενα του σχολικού προγράμματος στα οποία πραγματοποιείται η συνεκπαίδευση με πολύ καλά αποτελέσματα, γιατί έχει αρκετά περιθώρια συνδιδασκαλίας (Sherrill, 2004).

Μέθοδος

Εξεταζόμενοι

Στην έρευνα συμμετείχαν 107 Καθηγητές Φυσικής Αγωγής (ΚΦΑ) (78 άνδρες και 29 γυναίκες), Οι συμμετέχοντες εργάζονταν σε δημόσια σχολεία, γυμνάσια και λύκεια της ελεύθερης Κύπρου. Είχαν προϋπηρεσία από 1 έως 36 έτη.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο βασισμένο στο θεωρητικό μοντέλο στάσεων του Ajzen (1988), τροποποιημένο και προσαρμοσμένο από το Θεοδωράκη (1994). Το ερωτηματολόγιο αυτό περιελάμβανε 7 μεταβλητές: 1)Στάση (n=5), Πρόθεση (n=3), Αυτοταυτότητα (n=4), Δύναμη Στάσεων, (n=8), Κοινωνικά πρότυπα (n= 2), Πληροφόρηση (n= 4) και Γνώση (n= 4). Οι απαντήσεις δίνονταν σε επταβάθμια κλίμακα Likert. Το 1=συμφωνώ πολύ και το 7=διαφωνώ πολύ. Στο ερωτηματολόγιο προστέθηκαν ερωτήσεις που αφορούσαν το φύλο, τα χρόνια προϋπηρεσίας καθώς και το επίπεδο σπουδών στον τομέα της προσαρμοσμένης (ειδικής) φυσικής αγωγής.

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν εθελοντικά το ερωτηματολόγιο, σε κάποιο διάλειμμα του ωρολογίου προγράμματος του σχολείου ή κατά τον ελεύθερο τους χρόνο στο σπίτι, αφού προηγουμένως είχαν λάβει όλες τις απαραίτητες οδηγίες από τον ερευνητή.

Στατιστική ανάλυση

Για τη ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 10.0. Εφαρμόστηκε ανάλυση t-test ανεξάρτητα δείγματα (φύλο) για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ των δύο φύλων και ανάλυση διακύμανσης (one-way anova), ως προς τα χρόνια προϋπηρεσίας των συμμετεχόντων. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση συσχέτισης μεταξύ των παραμέτρων (Pearson correlations). Η παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με περιγραφική στατιστική (μέση τιμή, τυπική απόκλιση).

Αποτελέσματα

Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι η βαθμολογία σε όλες τις παραμέτρους (Πίνακας 1) κυμάνθηκε στα επίπεδα του μέσου όρου (3.5) με μοναδική εξαίρεση την παράμετρο της γνώσης. (4.44 ± 1.69). Από την ανάλυση t-test ανεξάρτητα δείγματα μεταξύ ανδρών και γυναικών σημειώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά σε όλες τις παραμέτρους (p<.05) εκτός από εκείνη της στάσης. Οι γυναίκες είχαν μικρότερη βαθμολογία (θετικότερη) σε όλες τις παραμέτρους .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Μέσοι όροι και τυπική απόκλιση στις παραμέτρους του ερωτηματολογίου SF-36 των ατόμων του δείγματος ως προς το φύλο.

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΑΝΤΡΕΣ (M.0 ± SD)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ (M.0 ± SD)	ΣΥΝΟΛΟ (M.0 ± SD)
ΣΤΑΣΗ	3.09 ±1.01	2.76±0.90	3.09 ±1.01
ΠΡΟΘΕΣΗ	3.32±1.75	2.13±1.30	3.32±1.75
ΑΥΤΟΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	3.11±1.47	2.15±1.15	3.11±1.47
ΔΥΝ. ΣΤΑΣΕΩΝ	3.26±1.38	2.16±1.00	3.26±1.38
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	3.66±1.75	1.94±0.96	3.66±1.75
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	4.47±1.80	2.50±1.45	4.47±1.80
ΓΝΩΣΗ	4.92±1.53	3.16±1.44	4.92±1.53

Από την ανάλυση one-way-ANOVA μεταξύ των ατόμων του δείγματος ως προς τα χρόνια προϋπηρεσίας προέκυψε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p < .05$) μόνο για την παράμετρο της πληροφόρησης ($F_{3,102} = 3.804$, $p = 0.012$). Η μοναδική σημαντική διαφορά (Scheffe test), βρέθηκε μεταξύ των μέσων όρων της πληροφόρησης που είχαν τα άτομα με προϋπηρεσία 11-20 και 31-36 χρόνων. Περισσότερες γνώσεις όπως και πληροφόρηση είχαν οι Κ.Φ.Α με χρόνια υπηρεσίας από 11-20. Είχαν ακόμη θετικότερη βαθμολογία στα κοινωνικά πρότυπα και στη δύναμη στάσεων. Τέλος όσον αφορά στις συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών (Πίνακας 3) βρέθηκε ότι η αυτοταυτότητα είχε άμεση συσχέτιση με την δύναμη στάσεων (.885**), και την πρόθεση (.807**). Μη σημαντική συσχέτιση σημειώθηκε μεταξύ της γνώσης και της πληροφόρησης (.865)

Συζήτηση – συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας διαπιστώθηκε ότι οι ΚΦΑ που εργάζονται στα δημόσια σχολεία της Κύπρου δεν έχουν πολύ θετική στάση και πρόθεση να διδάξουν το μάθημα της φυσικής αγωγής σε τμήματα όπου φοιτούν μαθητές με και χωρίς κινητική αναπηρία. Περισσότερο αρνητικοί εμφανίστηκαν οι άνδρες ΚΦΑ. Περισσότερο θετικοί εμφανίστηκαν οι συμμετέχοντες που είχαν προϋπηρεσία από 11-20 χρόνων. Η γνώση και η πληροφόρηση που είχαν οι εκπαιδευτικοί με προϋπηρεσία από 20-36 έτη ήταν ελλιπής. Σ' αυτό πιθανά να οφείλεται και η σχεδόν ουδέτερη στάση και πρόθεσή τους ως προς το ενδεχόμενο να διδάξουν σε τμήματα συνεκπαίδευσης. Το συμπέρασμα που προέκυψε ήταν ότι στα δημόσια σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου η συνεκπαίδευση στο μάθημα της φυσικής αγωγής δεν μπορεί να είναι επιτυχής. Απαιτείται η επιμόρφωση των ΚΦΑ στο θέμα της εκπαίδευσης των μαθητών με κινητικά προβλήματα καθώς και η ελαχιστοποίηση των προβλημάτων που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή. Μόνο τότε οι μαθητές αυτοί θα συμμετέχουν από κοινού με τους συμμαθητές τους σε φυσικές δραστηριότητες, οι οποίες θεωρούνται αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής τους (Pangrazi, 1997).

Βιβλιογραφία

- BUSWELL B., & SCHAFFNERS C.B., (1990). Families Supporting Inclusive Schooling. In Stainback S. & Stainback W. (Eds) *Support Networks for Inclusive Schooling*. Baltimore, MD: Paul Brookes.
- LIEBERMAN L., DUNN J., VANDER MARS H., & McCUBBIN, J., (2000). Peer tutor's effects on activity levels of deaf students in inclusive elementary physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 17 (1): 20-39.
- PANGRAZI R.P., (1997). *Διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. (Επιμέλεια έκδοσης: Ευθύμης Κιουμουρτζόγλου). Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- PUMFEY P., (2000). Emotional and Behavioral Difficulties: Messages for Teachers. www.isec2000.org.uk/abstracts/symposia/symp_10_3.htm
- SALAMANCA (1994). Untitled Document. *Framework for Action on Special Education* Salamanca, Spain. <http://dag.virtualare.net/framework.htm>
- SHERRILL C., (2004). *Adapted Physical Activity, Recreation, and sport; Crossdisciplinary and Lifespan* (6th ed.). Boston; McGraw-Hill.
- SMITH M K., & SMITH K. E., (2000). 'I Believe in Inclusion, But...': regular education early childhood teacher's perceptions of successful inclusion, *Journal of Research in Childhood Education* 14: 161-180.
- THEODORAKIS Y. (1994) Planned Behaviour Attitude, Strength, Role Identity and the Prediction of Exercise Behaviour. *The sport Physiologist*, 8: 149-165.

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ

Ιωαννίδου Δ., Μπάτσιου Σ., Δούδα Ε., Κουρτέσης Θ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, 69100,
Κομοτηνή

Περίληψη

Τα άτομα με αναπηρία παραμένουν τα λιγότερο δραστηριοποιημένα κινητικά άτομα της κοινωνίας, παρά τις ευεργετικές επιδράσεις της άσκησης στην υγεία τους. Πολλοί είναι οι ερευνητές που υποστήριξαν τη διαφορά στη σωματική αυτοαντίληψη και την αυτοεκτίμηση με τους αθλούμενους να υπερτερούν σε σχέση με τους μη αθλούμενους. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν αφενός να διερευνήσει τους παράγοντες που παρακινούν τα παιδιά και τους εφήβους με αναπηρία να συμμετέχουν σε φυσικές-αθλητικές δραστηριότητες και αφετέρου να καταγράψει το επίπεδο αυτοαντίληψής τους. Στην έρευνα πήραν μέρος 49 άτομα με διαγνωσμένη κινητική αναπηρία, ηλικίας 8-22 χρόνων. Χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο Σωματικής Αυτοπεριγραφής - (P.S.D.Q) (Marsh, 1994), για την αξιολόγηση του επιπέδου αυτοαντίληψής τους και η Κλίμακα Παρακίνησης σε Φυσικές Δραστηριότητες - Αναθεωρημένη - (MPAM-R), (Ryan, Frederick, Lipes, Rubio, & Sheldon, 1997), για τους λόγους παρακίνησής τους να ασχοληθούν με την άσκηση. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τρεις υποομάδες: άτομα που ασχολούνταν με τον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων, τον ερασιτεχνικό αθλητισμό και άτομα που δεν ασχολούνταν με τον αθλητισμό. Από την ανάλυση διακύμανσης (one-way anova) διαπιστώθηκε ότι σημαντική διαφορά σημειώθηκε στις παραμέτρους της υγείας ($F_{2,46}=4.237, p<0.05$) και της αντοχής ($F_{2,45}=3.706, p<0.05$) στο ερωτηματολόγιο της αυτοαντίληψης και της υγείας ($F_{2,45}=13.997, p<0.001$), της ικανότητας ($F_{2,41}=16.715, p<0.001$) και ψυχαγωγίας ($F_{2,41}=10.145, p<0.001$) στο ερωτηματολόγιο της παρακίνησης. Με το τεστ Scheffe η διαφορά εντοπίστηκε μεταξύ των ατόμων που ασχολούνταν με τον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων και αυτών που δεν ασχολούνταν καθόλου με την άσκηση στις παραμέτρους της αυτοαντίληψης. Στους λόγους παρακίνησης η σημαντική διαφορά εντοπίστηκε μεταξύ αυτών που δεν ασχολούνταν με την άσκηση και των δύο άλλων ομάδων. Από την ανάλυση t-test ανεξάρτητα δείγματα ως προς το φύλο δεν προέκυψε καμία σημαντική διαφορά ($p<0.05$). Από τη μελέτη των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι: α. η αυτοεκτίμηση των συμμετεχόντων κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα. β. Τα νεαρά άτομα που ασχολούνται με τον αθλητισμό γενικά έχουν καλύτερο επίπεδο αυτοαντίληψης. Οι λόγοι που παρακινούν τους συμμετέχοντες για την ενασχόλησή τους με την άσκηση είναι κυρίως η βελτίωση της υγείας και της ικανότητάς τους, και η ψυχαγωγία. Τα προγράμματα άσκησης στα οποία συμμετέχουν τα νεαρά άτομα με αναπηρία θα πρέπει να είναι οργανωμένα και δομημένα κατάλληλα και να αποσκοπούν στη διαμόρφωση θετικής αυτοαντίληψης και υψηλής αυτοεκτίμησης. Οι καθηγητές φυσικής αγωγής, οι επαγγελματίες υγείας ή και όσοι ασχολούνται με τον τομέα της αποκατάστασης οφείλουν να ενισχύουν τα κίνητρα για συμμετοχή στον αθλητισμό και να προσανατολίζουν τα άτομα με κινητική αναπηρία προς την επίτευξη των προσωπικών τους στόχων.

Λέξεις κλειδιά: κινητική αναπηρία, αυτοαντίληψη, παρακίνηση

Ιωαννίδου Δέσποινα

Διεύθυνση: Εθνικής Αντιστάσεως 10, Τ.Κ 69100 Κομοτηνή

Τηλ: 2531073524

e-mail: dioan@msn.com

THE SELF – PERCEPTION LEVEL OF CHILDREN WITH MOBILE DISABILITY AND WHAT MOTIVATES THEM TO EXERCISE

D. Ioannidou, S. Batsiou, H. Douda, T. Kourtessis

Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science, 69100,
Komotini

Abstract

People with disabilities remain the less active persons of society despite the benefits of exercise towards their health. Many researchers have supported the difference of the physical self-perception and self-esteem between people who exercise and people who don't. It is said to be that people who exercise have a better self-esteem and self-perception level. The purpose of the present study was to explore the factors that motivate children and teenagers with disability to join physical activities and to record their self – perception level. 49 persons with mobile disability took part at the research at the age of 8-22 years old. There were used the Personal Self-Description Questionnaire (P.S.D.Q) (Marsh, 1994), for the self – perception evaluation and the Motives for Physical Activities Measure - Revised (MPAM-R), (Ryan, Frederick, Lipes, Rubio, & Sheldon, 1997), in order to measure what motivates them to do sport. The participants were divided into three subgroups: high - level sport people, amateur sport people and people who don't do sport. For the data processing the one way ANOVA analysis was used. The results showed that there were significant difference among the three subgroups at the parameters of health ($F_{2,46}=4.237$, $p<0.05$), and physical activity ($F_{2,45}=3.706$, $p<0.05$) at the Personal Self-Description Questionnaire and the parameters of health ($F_{2,45}=13.997$, $p<0.001$), competence ($F_{2,41}=16.715$, $p<0.001$), and interest ($F_{2,41}=10.145$, $p<0.001$) at the MPAM-R questionnaire. The Scheffe test showed difference between the high – level sport people and people who don't do sport at the self-perception parameters. At the motivation measure, the difference was between people who don't do sport and the other two subgroups. There was no significant difference ($p<0.05$) between male and female, according to the t-test independent samples. After studying the results, there was found that: a. participants had a low self-esteem level b. young people who exercise have better self-perception level. The reasons that motivate people to exercise are health, skill development and entertainment. Exercise programs should be properly structured and organised for young people with disabilities and should aim to beat positive self-perception and high self-esteem. Physical education teachers and health professionals should reinforce the motives for participating into sports and direct people with mobile disability to achieve their personal goals.

Key words: mobile disability, self – perception, motivation

Ioannidou Despina

Address: Ethnikis Antistaseos 10, Komotini, 69100

Telephone number: 0030 25310 73524

e-mail: dioan@msn.com

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ

Εισαγωγή

Η φυσική δραστηριότητα συστήνεται ως ένα αποτελεσματικό μέσο καταπολέμησης των κυρίαρχων, εξουθενωτικών και ψυχολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες, όπως είναι η κατάθλιψη (Lawlor & Horker, 2001) αλλά και πολλών σωματικών προβλημάτων (Faulkner & Taylor, 2005). Τα άτομα με αναπηρία, παραμένουν τα λιγότερο δραστηριοποιημένα κινητικά άτομα της κοινωνίας, παρά τις ευεργετικές επιδράσεις της άσκησης στην υγεία τους, η οποία είναι πιο επιβαρυσμένη σε σχέση με αυτήν των ατόμων χωρίς αναπηρία (Heath & Fentem, 1997). Αυτό αποδίδεται αφενός στο γεγονός ότι δεν έχει πεισθεί η πλειονότητα αυτών για τη σπουδαιότητα της άσκησης ώστε να διεκδικήσει - απαιτήσει κατάλληλους χώρους εξάσκησης και αφετέρου στη δυσκολία των υπεύθυνων της υγείας και της άσκησης να παρακινήσουν και να διατηρήσουν τα

άτομα με αναπηρία σε επαφή με οργανωμένα προγράμματα φυσικής δραστηριότητας ή επανένταξης στο κοινωνικό σύνολο (Rimmer, 2005). Για να παραμείνει ένας ασκούμενος σε ένα πρόγραμμα άσκησης θα πρέπει να συντρέχουν διάφοροι λόγοι. Αυτοί μπορεί να οφείλονται τόσο στα ίδια τα άτομα με αναπηρία όσο και στις οικογένειές τους, στο κοινωνικό και δομημένο περιβάλλον ή ακόμη και στους υπεύθυνους της υγείας. Ο προσδιορισμός των λόγων και των κινήτρων για τα οποία εντάσσονται στα προγράμματα άσκησης τα άτομα με κινητική αναπηρία, θα βοηθούσε σημαντικά τους πτυχιούχους φυσικής αγωγής, οι οποίοι αναλαμβάνουν το σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων άσκησης, να ανταποκρίνονται πλήρως στις απαιτήσεις των ασκούμενων. Όταν τα προγράμματα ικανοποιούν απόλυτα τις προσδοκίες των ασκούμενων είναι σίγουρο ότι ο χρόνος παραμονής τους σ' αυτά θα είναι μεγάλος. Ενδιαφέρον θα ήταν να μελετηθεί εάν η συμμετοχή σε προγράμματα άσκησης διαφοροποιεί το επίπεδο αυτοαντίληψής τους από το αντίστοιχο αυτών που δεν ασχολούνται, σχέση που διαπιστώθηκε στα άτομα χωρίς αναπηρία (Gonni & Zulaiika 2000).

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν αφενός να διερευνήσει τους παράγοντες που παρακινούν τα παιδιά και τους εφήβους με αναπηρία να συμμετέχουν σε φυσικές-αθλητικές δραστηριότητες και αφετέρου να καταγράψει το επίπεδο αυτοαντίληψής τους.

Μέθοδος

Εξεταζόμενοι

Το δείγμα (n=49) αποτέλεσαν κάτοικοι των νομών Ροδόπης, Έβρου, Καβάλας, Σερρών και Θεσσαλονίκης με διαγνωσμένη κινητική αναπηρία, ηλικίας 8-22 χρόνων και των δύο φύλων (n_α=36 n_κ=13). Προϋπόθεση ήταν να μη συνυπάρχει με το κινητικό πρόβλημα και νοητική υστέρηση.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο Σωματικής Αυτοπεριγραφής - (P.S.D.Q) (Marsh, 1994), για την αξιολόγηση του επιπέδου αυτοαντίληψης και η Κλίμακα Παρακίνησης σε Φυσικές Δραστηριότητες - Αναθεωρημένη - (MPAM-R), (Ryan, Frederick, Lepas, Rubio, & Sheldon, 1997), για τους λόγους παρακίνησης να ασχοληθούν με την άσκηση.

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Για την εύρεση του δείγματος πραγματοποιήθηκαν επαφές με αθλητικούς και συνδικαλιστικούς συλλόγους ατόμων με αναπηρία στις παραπάνω πόλεις. Όλοι δέχτηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο εθελοντικά. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τρεις υποομάδες: άτομα που ασχολούνταν με τον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων, τον ερασιτεχνικό αθλητισμό και άτομα που δεν ασχολούνταν με τον αθλητισμό.

Στατιστική ανάλυση

Για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση διακύμανσης (one-way anova).

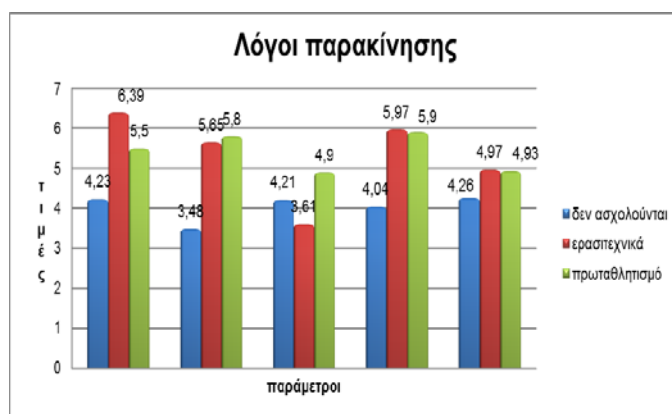
Αποτελέσματα

Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι σημαντική διαφορά μεταξύ των ατόμων των τριών υποομάδων σημειώθηκε στις παραμέτρους της υγείας ($F_{2,46}=4.237$, $p<0.05$), της φυσικής δραστηριότητας ($F_{2,45}=3.706$, $p<0.05$) (Σχήμα 1, παράμετροι 1 & 3) στο ερωτηματολόγιο της αυτοαντίληψης και της υγείας ($F_{2,45}=13.997$, $p<0.001$), ικανότητας ($F_{2,41}=16.715$, $p<0.001$), ψυχαγωγίας ($F_{2,41}=10.145$, $p<0.001$) στο ερωτηματολόγιο της παρακίνησης (Σχήμα 2, παράμετροι 4,2,1). Η διαφορά εντοπίστηκε (τεστ Scheffe) στις παραμέτρους της αυτοαντίληψης μεταξύ των ατόμων που ασχολούνταν με τον αθλητισμό υψηλών επιδόσεων και αυτών που δεν ασχολούνταν καθόλου με την άσκηση. Στους λόγους παρακίνησης η σημαντική διαφορά εντοπίστηκε μεταξύ αυτών που δεν ασχολούνταν με την άσκηση και των δύο άλλων ομάδων. Από την ανάλυση t-test ανεξάρτητα δείγματα ως προς το φύλο δεν προέκυψε καμία σημαντική διαφορά ($p<0.05$).

Συζήτηση - Συμπεράσματα

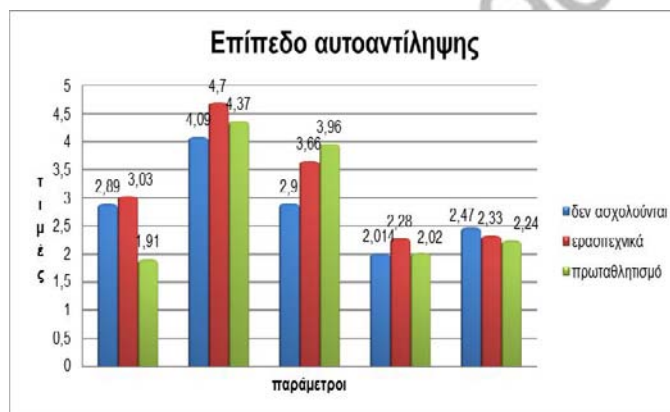
Από τη μελέτη των αποτελεσμάτων προέκυψε ότι: α. το επίπεδο αυτοαντίληψης και αυτοεκτίμησης των συμμετεχόντων κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα. Αυτοί που ασχολούνταν με τον πρωταθλητισμό είχαν καλύτερη αυτοαντίληψη για την υγεία, το επίπεδο ενασχόλησής τους με

φυσικές δραστηριότητες και αυτοεκτίμηση. β. Οι λόγοι που παρακινούν τους συμμετέχοντες για την ενασχόλησή τους με την άσκηση είναι κυρίως η βελτίωση της υγείας, της ικανότητάς τους και η ψυχαγωγία. Υπερείχαν τα άτομα που ασχολούνταν με την άσκηση Τα προγράμματα άσκησης στα οποία συμμετέχουν τα νεαρά άτομα με αναπηρία θα πρέπει να είναι οργανωμένα και δομημένα κατάλληλα και να αποσκοπούν στη διαμόρφωση θετικής αυτοαντίληψης και υψηλής αυτοεκτίμησης. Οι καθηγητές φυσικής αγωγής, οι επαγγελματίες υγείας ή και όσοι ασχολούνται με τον τομέα της αποκατάστασης οφείλουν να ενισχύουν τα κίνητρα για συμμετοχή στον αθλητισμό και να προσανατολίζουν τα άτομα με κινητική αναπηρία προς την επίτευξη των προσωπικών τους στόχων.

1:υγεία, 2:εμφάνιση, 3:φυσική δραστηριότητα, 4:Λίπος σώματος, 5: αυτοεκτίμηση

ΣΧΗΜΑ 1. Επίπεδο αυτοαντίληψης των συμμετεχόντων

1:ενδιαφέρον 2:ικανότητα, 3: εμφάνιση, 4: υγεία - Φ.Κ., 5: κοινωνικότητα

ΣΧΗΜΑ 2. Λόγοι Παρακίνησης ενασχόλησης με την άσκηση

Σημ. στο ερωτηματολόγιο της αυτοαντίληψης η καλή υγεία, αυτοεκτίμηση και το χαμηλό ποσοστό λίπους σώματος χαρακτηρίζονται από τη χαμηλή βαθμολογία

Βιβλιογραφία

- FAULKNER G. & TAYLOR A.H. (2005). *Exercise, health and mental health: Emerging relationships*. London; Routledge.
- GONNI A. & ZULAIKA L. (2000). Relationships between physical education classes and the enhancement of fifth grade pupils' self-concept. *Perceptual and Motor Skills*, 91: 246-250.
- HEATH G. & FENTEM P. (1997). Physical activity among persons with disabilities: a public health perspective. *Exercise Sport Science Review*, 25: 195-234.
- LAWLOR D.A. & HOPKER S.W. (2001). The effectiveness of exercise as an intervention in the management of depression: Systematic review and meta-regression analysis of randomised controlled trials. *British Medical Journal*, 322: 1-8.
- MARSH H.W. (1994). Using the National Longitudinal Study of 1988 to evaluate theoretical models of self-concept: The Self-Description Questionnaire. *Journal of Educational Psychology*, 86(3): 439-456.
- RIMMER J.H. (2005). The conspicuous absence of people with disabilities in public fitness and recreation facilities: lack of interest or lack of access? *American Journal Health Promotion*, 19(5): 327-329.

RYAN R.M., FREDERICK S.M., LEPES D., RUBIO N. & SHELDON K.M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28: 335-354.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 19ου ΔΣΦΑ
PROCEEDINGS 19th ICPES